

Hankehakemukset

Maaseuturahaston 31.1.2025 päättyneeseen valintajaksoon saapuneet hakemukset käsiteltäväksi ELY-keskuksen elinkeino- ja luonnonvara teemaryhmässä

Lisätietoja

Kukka Kukkonen, kukka.kukkonen@ely-keskus.fi

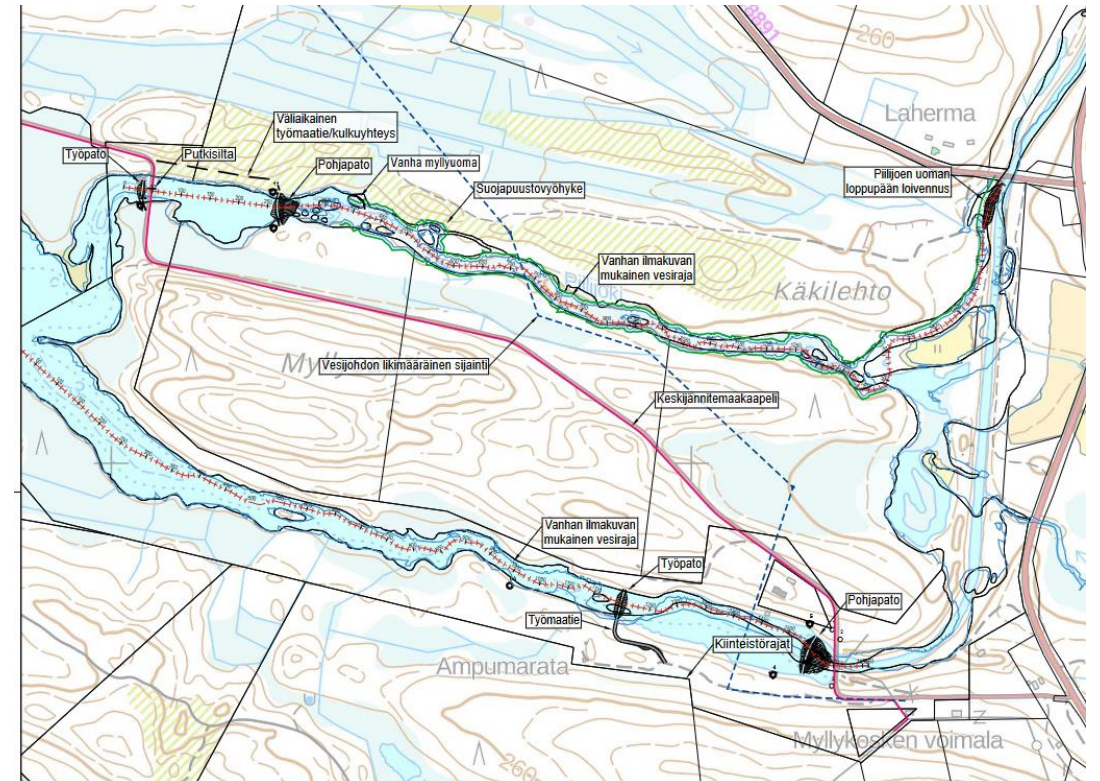
Pirjo Onkalo, pirjo.onkalo@ely-keskus.fi

Ympäristö

Kuusinkijoki, Piilijoki ja Myllykosken voimalaitos

Kuusinkijoen vesistöalue muodostaa yhdessä Kitka- ja Oulankajoen vesistöjen kanssa Koutajoen vesistöalueen Suomen puoleisen osan, jonka vedet laskevat itään Kuusamossa ja Sallassa. Oulanka-, Kitka- ja Kuusinkijoissa elää Suomen merkittävin **erittäin uhanalaiseksi luokitellun järvitaimenen luonnonvarainen ja alkuperäinen kanta**, jonka biodiversiteetti-arvo on korvaamaton. Kuusinkijoen järvitaimen on yksi harvoista maamme järvitaimenkannoista, jonka olemassaolo yhä perustuu luonnonvaraiseen lisääntymiseen. Myös Kuusinkijoen sivujoissa elävän erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan elinkierrolle taimen on välttämätön, sillä sen toukkavaihe elää taimenen jokipoikasten kiduksissa.

Piilijoen ja Kuusinkijoen kunnostaminen, nro 322378 (Kukka)

Hakijana: Kuusinkijoki kuntoon ry (Kuusamo)

Tarve ja lähtötilanne

Kuusinkijoen kunnostushanke on Suomen mittakaavassa yksi suurimmista jokien kunnostamishankkeista ja sillä on alueellisen merkityksen lisäksi myös valtakunnallista merkitystä.

Hankkeen hakijana ja toteuttajana toimii Kuusinkijoki kuntoon ry, jonka tavoitteena on palauttaa taimenen nousun edellytykset Myllykosken voimalaitoksen yläpuolisille kutualueille ja poistaa voimalaitoksen käytöstä johtuvia haittoja jokiluonnolle.

Kuusamon Oulanka-, Kitka- ja Kuusinkijoissa elää Suomen suurin luonnonvarainen järvitaimenkanta, joten näillä joilla ja niissä elävillä taimenkannoilla on merkittävä biodiversiteetti-arvo. Kuusinkijoen järvitaimen on yksi harvoista maamme järvitaimenkannoista, jonka olemassaolo perustuu pääosin luonnonvaraiseen lisääntymiseen. Myös Kuusingin sivujoissa elävän erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan elinkierrossa taimenella on ratkaiseva rooli, sillä sen toukkavaihe elää lohikalajien kiduksissa.

Myllykosken vesivoimalaitos rakennettiin vuosina 1955-1956 noin puolitoista kilometriä alavirtaan Ala-Vuotunkijärvestä kohtaan, jossa joki oli haarautuneena kahteen osaan. Voimalaitos sijaitsee etelähaarassa ja sen alapuolista alakanavaa on perattu noin 1,8 km noudattaen vanhaa uomaa. Perkauksia on tehty myös voimalaitoksen yläpuolella. Haaran pohjoinen osa, Piilijoki, suljettiin maapadolla voimalaitoksen valmistumisen jälkeen.

Kuusinkijoki kuntoon ry on ostanut Myllykosken vesivoimalan vuonna 2022 ja voimalaitoksen toiminta on lopetettu vuonna 2023.

Kokonaishankkeelle on myönnetty julkista avustusta aikaisemmin myös mm. NOUSU -ohjelmasta (MMM), vesienhoidon tehostamisohjelmasta ja European Open Rivers -ohjelmasta.

Tekemiset/muutospolut

Nyt haettavan hankkeen tavoitteena on avata Piilijoen uoma kalojen ja muiden jokieliöiden kulun mahdollistamiseksi ja palauttaa Kuusinkijoki mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Hankkeessa pengertiellä suljettu sekä kuivillaan ollut pohjoinen uoma eli Piilijoki vesitetään ja kunnostetaan. Kasvittunut ja umpeen kasvanut Piilijoen uoma on kunnostettu ja puhdistettu kesällä 2024. Yläpuolisen Ylä-Vuotunkijärven vedenpinnan taso säilytetään viimeaikaisen keskivedenpinnan tasolla rakentamalla pohjapadot voimalaitoksen ja Piilijoen yläpuoliselle vesialueelle.

Piilijoen uoman vesittäminen ja pohjapatojen rakentaminen -investointihankkeessa viimeistellään Piilijoen ennallistamiseen liittyen joen uoman aukaisu/huuhtelu kiintoaineksen laskeuttamiseksi suvantoihin, kalan kulun mahdollistavan putkisillan rakentaminen sekä Ylä-Vuotunkijärven vedenpinnan tasoa ylläpitävien pohjapatojen rakentaminen.

Hankkeessa Piilijoen uoman alaosa avataan ja nykyisin voimalaitoksen kautta kulkeva vesi ohjataan pääosin Piilijoen kautta Kuusinkijoen pääuomaan. Yläpuolisen Ylä-Vuotunkijärven vedenpinnan taso pidetään yllä rakentamalla pohjapadot voimalaitoksen ja Piilijoen yläpuoliselle vesialueelle.

Hankkeelle on saatu AVIN lupa

Toimenpiteet v. 2025:

- Piili- ja Kuusinkijokien pohjapatojen rakentaminen
- Piilijoen putkisillan rakentaminen (pengersilta avataan ja tilalle asennetaan putkisilta)
- Piilijoen uoman huuhteleminen kiintoaineksen laskeuttamiseksi uoman alaosassa oleviin makkaralampiin
- Makkaralampiin kertyneen kiintoaineksen poisto tarvittaessa
- Väliaikaisten työmaapatojen purkaminen ja Piilijoen patotien putkisillan rakentaminen

Kokonaisrahoitus €	Haetaan ELY €	Muu julkinen €	Yksityinen €
673 857	539 086		134 771,44 €

Kuusinkijoen lumo –luonnon monimuotoisuuden seuranta 315817 (Kukka)

Hakijana: Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy ja Luonnonvarakeskus (Kuusamo)

Tarve ja lähtötilanne

Kalojen ja muiden vesieliöiden vapaata liikkumista Kuusinkijoessa on estänyt Myllykosken voimalaitos Vuotungin kylässä. Haettavassa kehittämishankkeessa tutkitaan ja mallinnetaan luonnollisen, yli 60 vuotta kuivillaan olleen jokiuoman paluuta vesielinympäristöksi

Hanke toteutetaan Naturpoliksen johdolla ja koordinoimana. Yhteistyökumppanina hankkeella on Luke. Hankkeelle rekrytoidaan 50 % työajalla ympäristöalaa tunteva projektipäällikkö, joka koordinoi hanketta ja suunnittelee toimenpiteiden toteutuksen yhteistyössä Luken kanssa. Hankkeen viestinnässä huomioidaan muut sidosryhmät, kuten Kuusamon kaupunki ja Kuusinkijoki kuntoon ry.

Lukessa hanketta toteuttaa osa-aikaisesti kuusi tutkijaa ja asiantuntijaa sekä talouspartneri, joiden työresurssia on varattuna hankkeelle yhteensä 7,7 htkk. Hanke toteutetaan ajalla 1.3. 2025 – 28.2.2026 (12 kk)

Päähyödynsaajaksi voisi nimetä luonnon ja Kuusinkijokeen liittyvän vesistö- ja valuma-alueen kokonaisuudessaan. Hanke edistää jokieläinten vapaata liikkumista ja sillä on merkitystä luonnon monimuotoisuudelle myös hankkeen varsinaisen kohdealueen ulkopuolella. Hankkeesta hyötyvät luonnon lisäksi välillisesti Kuusamon asukkaat sekä alueen matkailijat. Hankkeen biodiversiteettiä edistävä arvo ja imagollinen hyöty Kuusamolle ovat suuria.

Tekemiset/muutospolut

TP1 Piilijoen elinympäristömallinnus (Luke):

- Piilijoen virtausolosuhteiden tasaannuttua kesällä 2025 kartoitetaan joessa liikkuvien kalojen (vaellustaimen, siika, harjus, muut kalat) videomonitorointiin parhaiten sopivat paikat ja ko. paikoissa seurantaan soveltuvat välineet (videokameraseurantalaitteisto vuokrataan). Tarvittaessa tehdään monitorointia helpottavia muutostöitä uoman pohjan rakenteisiin.

- Valitaan Piilijoen monitorointiin sopiva laitteisto ja mahdollisuuksien mukaan testataan laitteen toimivuutta Piilijoen

- Laaditaan päivitetty Oulankajoen vesistön taimenkantojen pitkäaikaisseurantasuunnitelma, johon sisältyy myös Piilijoki taimenen uutena elinympäristönä ja arvioidaan seurannan vuosittaiset kustannukset, ja selvitetään mahdolliset seurannan pitkän aikavälin rahoituslähteet.

TP2 Viestintä ja sidosryhmäyhteistyö (Naturpolis):

Viestinnässä huomioidaan ja tuodaan esiin hankkeen vaikuttavuutta vesiluonnon monimuotoisuuteen ja pyritään lisäämään yleistä ympäristömyönteisyyttä. Hankkeen aikana tehdystä tutkimusaineistosta muokataan yleistasoista viestintämateriaalia

Paikallisia asukkaita osallistetaan alueen kehittämiseen infotilaisuuksissa ja kaikille avoimissa työpajoissa, jossa ideoidaan ja suunnitellaan alueelle tulevia toimintoja maaseudun elinvoiman näkökulmasta

Kokonaisrahoitus €	Haetaan ELY €	Muu julkinen €	Yksityinen €
164 760,91 €	156 523,00 €	8 237,91 €	

Niittyjen Lumoa ja kestäväää hoitoa (NiittyHOL), nro 325329 (Pirjo)

Hakijana: Luonnonvarakeskus, osatoteuttajana ProAgria Pohjois-Suomi ry (kohdealue: Hailuoto, Ii, Kalajoki, Kempele, Liminka, Lumijoki, Oulu, Pyhäjoki, Raahe, Siikajoki, Tyrnävä)

Tarve ja lähtötilanne

- Perinnebiotoopit ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä elinympäristöjä, ovat Suomen luontotyypeistä uhanalaisimpia ja huomattava osa uhanalaisista lajeista on niistä riippuvaisia (linnut, kasvilajit). Arvokkaiksi luokiteltuja perinnebiotooppeja on eniten Pohjois-Pohjanmaalla, 8 727 ha.
- POPin alueella suurin osa perinnebiotoopeista sijoittuu rannikolle, maankohoamisen kanssa ovat mahdollistaneet laajojen merenrantaniittyjen muodostumisen. Merenrantaniityt yksi keskeisimmistä perinnebiotooppien luontotyypeistä Pohjois-Pohjanmaalla, hoidon piirissä olevien merenranta-alueiden kokonaisala on Pohjois-Pohjanmaalla noin 5 500 ha
- Säilyäkseen avoimina rannan alaosat vaativat säännöllistä hoitoa. Erityisesti laidunnuksen vaikutuksista rannikon matalikkoalueiden ravinnetilaa, kasvillisuuteen ja kalastoon tarvittaisiin lisää tietoa.
- Suhtautuminen rantalaiduntamiseen on suurelta osin myönteistä, mutta laidunnus herättää myös kriittistä keskustelua (vesistövaikutukset, virkistyskäyttö, kalastus) - Maanomistajat ovat rajoittaneet laidunnusta alueellisesti tai ajallisesti. Konfliktien uhka vähentää rantalaiduntamisen houkuttelevuutta myös uusille viljelijöille. - Seurauksena rantojen umpeenkasvu uhkaa hoidolla saavutettuja luontoarvoja.
- Lisäämällä tietoa rantalaidunnuksen vaikutuksista ja ymmärrystä eri osapuolten näkemyksistä konfliktien syntyä voidaan ehkäistä ja parantaa rantojen eri käyttötapojen yhteensovittamista.
- Perinnebiotooppien hoidon määrää tulisi lähes kaksinkertaistaa ja laatua tulee parantaa (lajiryhmien huomiointi, urakoitsijoiden ja urakkatilajien osaaminen, seuranta, yhteistyö, jatkuvuus, kokemusten jakaminen, muutostilanteet tiloilla vaikuttavat myös, kannattavuus)
- etsitään myös ratkaisuja hoidon organisointiin ja toteutukseen. Selvitetään esimerkiksi hevosalan toimijoiden, harrastelampureiden ja erilaisten yhdistysten mahdollisuuksia hoidon toteutukseen.

Tekemiset/muutospolut

- Hankkeen pääasiallisia kohderyhmiä ovat viljelijät, perinnebiotooppien hoidon suunnittelijat ja toteuttajat, rantojen muut käyttäjät, ympäristöhallinto, neuvonta ja viranomaiset, myös paikalliset asukkaat, mökkeilijät ja kolmannen sektorin toimijat, luonnonhoidon koulutusta järjestävät oppilaitokset.
- hankkeen tuotokset palvelevat myös sisämaan perinnebiotooppikohteiden hoitoa. Tuloksia ja toimintamalleja voidaan soveltaa ja hyödyntää myös muualla Suomessa.
- TP 1 Laidunnuksen vaikutukset rantamatalikoiden luontoon (kalasto, kasvillisuus, vesistön ravinnetilä, ymmärrystä ristiriitoihin)
  - Tuotoksena; kalastoon liittyen kyselytutkimus ja haastattelut - 8-10 tutkimusaluetta, Ravinnetilätutkimus Kempeleenlahdella, kyselyt ristiriitojen selvittämiseksi, Benchmarkkaus, Alueelliset työpajat: 3 • Opinnäytetyö: 1-2 (kasvillisuusteema) • Ammattilehtiartikkelit: 1-2 • Luke raportisarjan julkaisu • Webinaarisitykset: 5-7 kpl • Verkkomateriaalit (blogi, verkkosivu, tietokortti tms): 3 kpl
- TP 2 Rantaluonto tutummaksi
  - tuotokset • Maastoretket: 5 (esim. Kalajoki, Raahe, Siikajoki, Liminka, Oulu) • Webinaarit: 3 (teemoina esim. lajit-tunnistussovellukset, havaintojen ilmoittaminen, vinkit elinympäristöjen hoitoon) • Verkkomateriaaleja: 3-5 (verkkosivut ja/tai blogit em. teemoista) • Esite (painettu): 1 kpl (esim. vinkit mökkipihan hoitoon) • Infokylttejä (rantaniittyjen hoito): 5, sovellusten käytön opastusta,
- TP 3 Hoidon vaikuttavuus ja kestävyys (myös osaaminen)
  - tuotokset • Asiantuntijatyöpajat: 3 (taustatiedon hankinta, lajivasteet, urakointikoulutukset, seurannat) • Webinaarit: 3 • Maastokoulutukset: 5 (esim. raivaukset, niidot ja aitaukset työnäytöksineen, seuranta) • Tietokortit/infograafit: 3 (esim. raivaukset, niidot, laidunkäytännöt) • Verkkomateriaalit: 5 (verkkosivut ja/tai blogit em. teemat, hoidon kuvapankki) • Ohjevideot 2-3 (raivaukset, niidot, ...)
- TP 4 Hoidon toteuttajien tukeminen (yhteistyön kehittäminen, kannattavuus, uudet toimijat)
  - tuotokset • Webinaarit 5 • Infotilaisuudet (läsnä) 3 • Tietokortit / infograafit 5 • Podcast 3 kpl • Toimintamalli uusille toimijoille

Kokonaisrahoitus €	Haetaan ELY €	Muu julkinen €	Yksityinen €
407 306	407 306		

Suot vesienpuhdistajina – metsänomistajien tiekartta vesienpalautusten toteutuksiin, nro 320370 (Kukka)

Hakijana: Iin Micropolis Oy ja John Nurmisen säätiö (kohdealue: Pohjois-Pohjanmaa)

Tarve ja lähtötilanne

Vesienpalautus ja pintavalutus suolle on uusi, kustannustehokas ja vaikuttava menetelmä metsätalouden vesiensuojelun ja suoluonnon monimuotoisuuden parantamiseksi. Vesienpalautus on lisätty 2022 valtakunnallisiin metsänhoidon suosituksiin ja se on yksi keino EU:n ennallistamisasetuksen tavoitteiden saavuttamisessa aapasoiden sekä virtavesien tilan parantamisen osalta.

Pohjois-Pohjanmaalla on suhteellisesti eniten soita koko Suomessa. Yli puolet alueen metsämaan pinta-alasta on suota, ja tästä suoalasta kaksikolmasosaa on ojitettua. Arviolta noin viidennes metsäojitetusta turvemaasta on puuntuotannollisesti kannattamatonta, lijoen valuma-alueella osuus on vieläkin suurempi.

Toisin kuin aiemmin uskottiin, ojitettujen turvevaltaisten suometsien ravinnepäästöt jatkuvat korkeina vielä vuosikymmenten jälkeen (esim. MetsäVesi-hankkeen tulokset). Ojitetut turvemaat ovat suurin vesistön kuormittaja esimerkiksi lijoen vesistöalueella ja sen vaikutukset näkyvät Perämerellä asti. Asiantuntijoiden mukaan puuntuotannollisesti kannattamattomat ojitetut suot eivät myöskään pääsääntöisesti ennallistu ajan kanssa itseksensä, vaan ojat jatkavat vesien johtamista ja myös suon kasvillisuus voi muuttua peruuttamattomasti.

Vesienpalautusmenetelmän lupaus liittyy siihen, että se ei lähtökohtaisesti haittaa metsätalouden harjoittamista, koska vesienpalautuskohteet ovat puuttomia tai puuntuotannollisesti kannattamattomia ja kuivuudesta kärsiviä soita tai käytöstä poistuvia turvetuotantoalueita. Vesienpalautus suunnitellaan siten, että tuottavan metsämaan pohjavedenpinta ei nouse liian korkealle (esim. 40 cm kuivavara). Vesienpalautus on siten tavanomaista suon ennallistamista kevyempi toimenpide. Vesienpalautuksen kustannus on murto-osa suon ennallistamisen kustannuksesta eikä se haittaa metsätalouden harjoittamista.

Hanke pohjautuu aikaisempaa kehittämistyöhön, jossa on menetelmän sopivuutta ja lijoen alueen kohteita on selvitetty. Kohteita on paljon ja niiden maanomistajia ja kohteiden vaikutuspiirissä olevia metsänomistajia on paljon. Metsänomistajat ja metsäammattilaiset tarvitsevat lisää tietoa menetelmästä, jotta vesienpalautuksia käytännössä lähdetäisiin toteuttamaan

Tekemiset/muutospolut

Hankkeen toteutusalueena on Pohjois-Pohjanmaa ja vesienpalautuskohteiden erityistarkastelun osalta lijoen vesistöalue.

Työpaketti 1: Tietotarpeet ja pullonkaulat

Työpaketissa kootaan tietoa. selvitetään tietotarpeita, tuki- ja rahoitusmuotoja, ja työstetään olemassa olevan vesienpalautusmateriaalin ja haastattelujen pohjalta metsänomistajan tiekarttaa vesienpalautusten toteuttamiseksi.

Työpaketti 2: Pilottikohteet lijoen valuma-alueelta

Työpaketissa keskitytään lijoen valuma-alueen vaikuttavien vesienpalautuskohteiden ja merkittäviä maanomistuksia omaavien organisaatioiden vesienpalautusmahdollisuuksien kartoittamiseen, yleisötilaisuuksiin ja keskusteluihin toteutuksista. Kohteista valitaan kaksi pilottikohteeksi, joihin laaditaan suunnitelmat tulevia toteutuksia varten.

Työpaketti 3: Tiedon jalkauttaminen

Hankkeen yhtenä tavoitteena on viestiä vesienpalautusten toteuttamismahdollisuuksista metsänomistajille mahdollisimman rohkeasti ja laajasti, kun metsänomistajan tiekartta ja toteutuksiin on selkeä. Aiemmissa hankkeissa viestintä vesienpalautuksista on jäänyt yleiselle tasolle ja on ollut yksisuuntaista. Vesienpalautuksen toteuttamisesta kiinnostunutta maanomistajaa on kehoitettu ottamaan yhteyttä ”metsäalan ammattilaisiin”, jotka eivät ole kuitenkaan aina osanneet auttaa asiassa. Tässä hankkeessa viestintää ovat myös kasvokkaiset tapaamiset, yhteinen ongelmanratkaisu ja hyötyjen etsiminen. Näin on mahdollista saada aikaan yleisen tietoisuuden lisäämisen ohella muutosta myös organisaatioiden toiminnassa.

Hankkeen kohderyhmää ovat metsänomistajat, joihin kuuluvat yksityisten metsänomistajien lisäksi mm. metsäyhtymät, yhteismetsät, kunnat, seurakunnat, yritykset ja sijoitusrahastot. Kohderyhmää ovat myös metsäalan organisaatiot, kuten metsänhoitoyhdistykset, suunnittelua tekevät metsäalan yritykset sekä Metsähallitus siltä osin kuin kohteilla on sekä valtion että yksityisten omistusta.

Kokonaisrahoitus €	Haetaan ELY €	Muu julkinen €	Yksityinen €
149 103	141 647	7 455,13 €	

Luonnon monimuotoisuus maatilalla, nro 324649 (Kukka)

Hakijana: ProAgria Pohjois-Suomi ry, ProAgria Itä-Suomi ja MTK Pohjois-Suomi (kohdealue: POP, Lappi, Kainuu)

Tarve ja lähtötilanne

Suomen Luontopaneelin raportin (Rytteri ym. 2024) mukaan suurin osa maatalousluonnon monimuotoisuudesta on liitoksissa maiseman monipuolisuuteen. Viljelykasvien ajallinen ja tilallinen monimuotoisuus, laidunnus, perinneympäristöt, viljelysten ulkopuoliset alueet, kuten reunavyöhykkeet ja pientareet, sekä maatalousmaisemaa rikkovat metsät tarjoavat tärkeitä elinympäristöjä suurelle määrälle eliölajeja.

Taustalla OAMK opinnäytetyö Viljelijöiden näkemyksistä maatalouden luonnonmonimuotoisuustoimenpiteisiin. Vaikka pääosa vastaajista koki, että tietoa luonnon monimuotoisuudesta on saatavilla tarpeeksi, nousi jokaiselta vastanneelta tilalta jokin osa-alue, josta tietoa haluttaisiin lisää. Kasvinviljelytiloilla toivottiin lisää tietoa mm. sopivista ja konkreettisista ympäristöhoidon toimenpiteistä, monokulttuurin ja monipuolisen viljelyn eroista, maaperän monimuotoisuudesta ja eliöstöstä sekä sopivista tavoista hoitaa monimuotoisuuskohteita. Tietoa kaivattiin myös metsien luonnonhoidon toimenpiteistä. Suurimpina monimuotoisuuden huomioimisen haasteina koettiin ajan ja resurssienpuute, työn aiheuttamat lisäkulut, työstä saatavan korvauksen vähäisyys ja tilojen väheneminen

Toteutuksessa huomioidaan luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen liittyvä laajempi näkökulma kylä ja kuntatason toteutuksen kautta.

Hankkeen pääasiallisena kohderyhmänä ja hyödynsaajina ovat hankkeen toteutusalueen maanviljelijät, kylät ja kunnat.

Hankekumppaneita ovat Valio / Osuuskunta Pohjolan Maito, Tyrnävän kunta, Tervolan kunta, Suomussalmen kunta ja MTK-Lappi ry.

Kohdekylänä Tyrnävällä Temmeksen kylä, Haapajärven kunnan ja sieltä osallistuvan kylän kanssa vielä neuvottelut kesken

Tekemiset/muutospolut

Työpaketti 1. Luonnon monimuotoisuuden tunnistaminen tilalla

Työpaketin toimenpiteissä kartoitetaan pilottitilojen potentiaali ja motivaatio laadukkaiden toimenpiteiden toteuttamiseen tilalla maatalousluonnon monimuotoisuuden tukemiseksi ja tuetaan tiloja toteuttamaan ko. toimenpiteet. Lajikartoitusten lisäksi 1–2 kohteella testataan BOOST-hankkeessa kehitettyä luontotyyppien ekologisen kompensaation arviointityökalua.

Pilottitilojen ympärille kootaan yksi tai useampi pienryhmä, jossa viljelijät pääsevät keskustelemaan ja vaihtamaan kokemuksia oman tilansa monimuotoisuustyöstä ja toimintasuunnitelman jalkauttamisen etenemisestä.

Työpaketti 2. Lisää tietoa luonnon monimuotoisuudesta

Pellonpiennartilaisuuksia pilottitiloilla, jonne kutsutaan muut alueen tiloille sekä lähiasukkaat ja kyläläiset. Webinaareissa jaetaan tietoa maatalousluonnon monimuotoisuuteen vaikuttavista tekijöistä ja mahdollisuuksista

Työpaketti 3. Luonnon monimuotoisuus osana lähiympäristön maisemaa

Tarkoituksena on hahmottaa luonnon monimuotoisuutta tukevien elinympäristöjen verkosto sekä siinä olevat aukkopaidat, joissa elinympäristöjen hoidon tukeminen tai lisääminen tukee verkostoa. Tarkastelutasoina on kylä- ja kuntamaisema.

Työpaketti 4. Kohteiden hoidon tukeminen

Hankealueelta valitaan 3–6 maatalousluonnon monimuotoisuus kohdetta, joiden hoito toteutetaan hankkeen aikana. Näitä demokohteita toteutetaan 1–2 kpl/vuosi. Kohteiden hoidon toteutuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa hoidon onnistuneesta toteutuksesta ja madaltaa näin kynnystä vastaavanlaisten kohteiden hoitoon muualla hankealueella ja valtakunnallisesti.

Työpaketti 5. Aktivointi ja viestintä

Toteutukseen liittyvät prosessikuvaukset ja hoito-ohjeet toimitetaan myös soveltuvin osin Priodiversity-hankkeen ennallistamisportaaliin. Hankkeen tulosten kokoamiseen ja niistä viestimiseen varataan runsaasti aikaa vuonna 2028. Hankkeen toiminnasta viestitään hankkeen aikana myös vaikuttajayhteistyön kautta.

Kokonaisrahoitus €	Haetaan ELY (POP ELY) €	Muu julkinen €	Yksityinen €
476 120	452 313 (226 157)	9 200,00 €	14 606,00 €

Maatalous

Lihat läheltä – ketju kuntoon (LIKE), nro 320049 (Pirjo)

Hakijana: ProAgria/Maa ja kotitalousnaiset Pohjois-Suomi ry, osatoteuttajat ProAgria/Maa ja kotitalousnaiset Keski-Suomi, Etelä-Savo ja Länsi-Suomi (POP, Lappi, Etelä-Savo, Keski-Suomi, Varsinais-Suomi, Satakunta)

Tarve ja lähtötilanne

- Lihan tuotanto ja kulutus puhututtaa monesta näkökulmasta (ravitsemussuositukset, ilmastovaikutukset, eettisyys, tuotannon läpinäkyvyys jne.), Huoltovarmuuden kannalta tärkeää pyrkiä turvaamaan tilojen toimintaa jatkossakin. Maatilojen kyky sopeutua ilmastomuutokseen on osa ruokaturvaa. Hanke pyrkii edistämään sekä tilojen ilmastotoimia että parantamaan maatilatason huoltovarmuutta.
- Kehittämistarpeita tuotekehityksessä, jatkojalostuksessa, lyhyiden lihaketjujen kehittämisessä. **Pienten toimijoiden liiketoimintaa ja kannattavuutta on tarpeen parantaa.** Paikallisten toimijoiden haasteet moninaiset (yrittäjien oma ajankäyttö sekä jaksaminen, henkilöstöjohtaminen, taloudellinen kannattavuus, nopeat kysynnän muutokset).
- Erityisesti erikoistuotteiden ja korkeamman jalostusasteen tuotteiden pienimuotoisessa tuotannossa sekä toiminnan erikoistumisessa on haasteita. Mm. vastuulliseen tuotantoon, markkinointiin, suoramyyntiin, jatkojalostamiseen, tuotekehitykseen ja reseptiikkaan kaivataan lisää osaamista.
- Yrittäjien ja toimijoiden ollessa hajallaan ja etäällä toisistaan verkostoituminen tarvitsee tukea. Verkostoitumista tarvitaan myös toimitusketjujen/myyntikanavien kehittämiseksi.
- Vastuullisen lihaketjun imagoa suhteessa mm. uusiin ravitsemussuosituksiin ja ilmastomuutosviestintään on tarve kohentaa ja yrittäjien osaamista vastuullisuusviestintään on tarpeen lisätä. On hyvä osata sanoittaa omaa tekemistä ja tuoda julki. Esimerkein avattu kerronta, kuten "miksi juuri meidän alueellamme tuotetaan esim. Naudanlihaa", avaa etäällä tuotannosta olevalle uudenlaista vastuullisuusnäkökulmaa.
- Yhteistyökumppanuuksia useita sovittuna:, mm. Luke, Suomen Teurastamoyrittäjät ry, Pihvikarjaliitto ry, Luonnonlaidulihantuottajat ry, lapin AMK, Lapin Lähiliha-hanke
- Kohderyhmä: erityisesti paikalliset lihantuottajat, teurastamot, tukut, jatkojalostus, ruokapalvelut, välillisinä myös ravintolat, suoramyynä, kauppa, kuluttajat

Tekemiset/muutospolut

- Koulutushanke, jossa **paikallisten lihantuottajien** liiketoiminta halutaan turvata ja tuoda julki tuotannon lähinäkyvyyttä
- Edistetään liha-alan elinvoimaa ja kokonaisvaltaista kestävyttä ohjaamalla **pienten lihaketjujen toimijoita** verkostoitumaan tehokkaaseen yhteistyöhön
  - osaamisen lisäämiseksi
  - toiminnan kehittämiseksi
  - kilpailukyvyyn parantamiseksi
  - korostaen koko ketjun kestävää toimintaa pellolta pöytään
- Hallinnon lisäksi neljä työpakettia:
  - 1. Yhteistyöllä tuloksiin, verkostot vahvaksi (läpileikkaavana), teemoittaisia tapaamisia, 60 kpl yhteistyötapaamisia, 25 eri sidosryhmää, 2 opintomatkaa
  - 2. Vastuullisuus, kestävyys ja kannattavuus lihaketjussa (yrityskohtaiset osaamisen arvioinnit/aktivointikeskustelut 105-120 kpl, 15 kpl sparrausryhmää ja teemoittaiset työpajat, infot, webinaarit, artikkelit, blogit, videot, podcastit, yht. 40 kpl, syntyy myös yritysryhmähankkeita ja yrityskohtaisia kehittämis-/investointitoimia
  - 3. Laatu näkyväksi, lisätään osaamista vastuullisuudesta, viestinnästä, aktivointia, julkaisuja 20 kpl, maakunnalliset sidosryhmäkohtaamiset
  - 4. valitse oikeat markkinat ja jakelukanavat, benchmarkkaus onnistuneista esimerkeistä, opas, webinaarit

Kokonaisrahoitus €	Haetaan ELYt (POP ELY) €	Muu julkinen €	Yksityinen €
653 895	621 200 (124 240)		32 695

Perunagalleria 2026 – tutkittu perunatieto liikkeelle, nro 318189 (Pirjo)

Hakijana: Tyrnävän kunta, osatoteuttajat Oulun kulttuurisäätiö, LUKE, Peruna-alan yhteistyöryhmä (kohdealue: Tyrnävä ja Oulun Seutu, Pohjois-Pohjanmaa)

Tarve ja lähtötilanne

- Tarve lisätä perunatietoisuutta - Hanke toimii kanavana tutkitun perunatiedon laajempaan levittämiseen ja ympäristövastuullisten sekä kestävien toimintatapojen vahvistamiseen.
- Hankkeen tavoitteena on tarjota koulutusta perunantuottajille (sukupovenvaihdos, ilmastotietous?), lisätä kuluttajien tietoa perunasta ja sen ympäristöystävällisyydestä sekä vahvistaa ainutlaatuisen High Grade -viljelyalueen tunnettuutta.
- Perunanviljelyllä on pitkä historia Tyrnävällä ja sen lähialueilla ja se on osa elävää kulttuuriperintöä sekä merkittävänä osana myös kunnan nykyisiä strategioita. Tyrnävällä sijaitsee perunan huoltovarmuudesta vastaava Suomen Siemenperunakeskus ja Pohjoismaiden geenivarakeskus NordGenin perunan geenivara-aineistojen säilytyspaikka.
- Tyrnävälle ovat sijoittuneet kolme siemenperunataloa ja ovat hankkeen yhteistyökumppaneita. Suomen siemenperunakeskus Oy (SPK), Finpom sekä HZPC Kantaperuna
  - Yhteensä perunatalojen verkkosivut esittelevät tällä hetkellä yli 60 perunalajiketta, joiden valikoima on jatkuvasti muuttuva kehitettäessä eri makutottumuksiin ja viljelyolosuhteisiin soveltuvia lajikkeita.
- Kohderymänä perunantuottajat ja High Grade -alueen viljelijät, kotimaiset ja kansainväliset viljelijäyhteisöt, Oulunseudun asukkaat sekä Oulun kulttuuripääkaupunkivuoden kotimaiset ja kansainväliset vierailijat, kotimaisen ruoan ystävät ja muu yleisö.
- Perunagalleria 2026 – tutkittu perunatieto liikkeelle -tiedonvälityshanke on osa Tyrnävällä toteutettavaa Perunagalleria 2026 kokonaisuutta, jonka tavoitteena on yhdistää tiedettä, taidetta ja viljelyskulttuuria uudella tavalla. Kokonaisuus toteuttaa Tyrnävän kunnan osallistumista Oulu2026 -kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmaan.
- tuo Arctic Food Lab Oulu26-kokonaisuuteen kokonaisuuteen ainutlaatuisia kulttuuri- ja ruokakokemuksia, jotka juhlistavat pohjoisen Suomen perunaperinnettä

- Tarkoitus viestiä perunasta monella tapaa (terveysnäkökulma ja ruoka/ravitsemussuositukset), sen ilmastoystävällisyydestä (hiilijalanjälki) sekä lähiruoasta ja harrasteviljelystä tiedon, kokemusten ja elämysten kautta. Peruna on kotimaista ja soveltuu monenlaiseen käyttötarkoitukseen. Uudistetut ravitsemussuositukset huomioidaan hankkeessa vahvistamaan perunan kotimaista tuotantoa, perunan käyttöä ja kulutusta hyödyttäen myös raaka-aineen jalostusta.

Tekemiset/muutospolut

- Hanke koostuu neljästä työpaketista:
  - Työpaketti 1 (04/25-12/26): Vahvistaa perunatietoutta, tietopakettien kokonaisuus **yleisesti** (Teemat lähiruoka, ympäristönäkökulmat, high grade, uusimman tieteellisen tiedon jalkautus) , viikotaiset julkaisut.
  - Työpaketti 2 (04/25-07/26): Jakaa **ammattilaisille** tietoa ja materiaaleja perunasta infotilaisuuksien, työpajojen ja materiaalipankin välityksellä (teemoja mm. spv, viljelystä, verkostoitumisesta).
  - Työpaketti 3 (06/25-10/26): Jakaa viestinnällisesti ja kokemuksellisesti tietoa **kuluttajille** perunalajikkeista, perunasta lähiruokana ja sen ilmastoystävällisyydestä, mm. yhteisöllisiä istutuksia, maistatuksia, yhteys taiteeseen ja kulttuuritapahtumiin, somen hyödyntäminen, asuntomessut ja kesäillan kattaus tapahtumissa mukana
  - Työpaketti 4 (04/25-09/26): On mukana Tyrnävän Perunamarkkinoilla ja järjestää hankkeen loppuseminaarina Perunagalleria 2026 konferenssin, joka tuo kansainvälisiä huippuosaajia Ouluun ja Tyrnävälle.
    - tuoden Pohjois-Pohjanmaan erityisasemaa ja -arvoa esille sekä peruna-alan kansainvälistä tieteellistä tietoa alueellemme ja Suomeen.
- Hanke tuo yhteen keskeisen puhtaan siemenperunan tuotantoalueen toimijat Tyrnävän kunnassa, Oulu2026 Euroopan kulttuuripääkaupunkivuoden mahdollisuudet ja laajan näkyvyyden kansallisesti sekä kansainvälisesti, tiedeyhteisön tuoreimman tutkitun perunatiedon sekä peruna-alan kattojärjestön asiantuntemuksen ja tiedonvälitysmahdollisuudet.

Kokonaisrahoitus €	Haetaan ELY €	Muu julkinen €	Yksityinen €
473 145	409 488	14726,36	8930,91 (tulot 40000 €)

Menestyvä Nauta ja Maito, nro 318624 (Kukka)

Hakijana: Nautasuomi Oy ja Pohjolan Maito (kohdealue: POP, Lappi, Pohjanmaa)

Tarve ja lähtötilanne

Suomalainen maidon- ja lihantuotanto on ollut viime vuosina monien muutosten keskellä. Tuotanto- ja korkokustannukset ovat nousseet merkittävästi. Tämän myötä monien tilojen taloudellinen tuloksentekeyky on heikentynyt ja investointien määrä on jäänyt vähäiseksi.

Osa tiloista on kuitenkin pärjännyt kustannuskriisin aikana hyvin ja on pystynyt kehittämään tilansa toimintaa. Maatalouden tulevaisuuden kannalta olisikin tärkeää, että useammilla tiloilla olisi valmiuksia pärjätä myös haasteellisina aikoina. Tuottavuuden ja muutoskestävyyden lisääntyminen tilatasolla auttaa selviämään erilaisista tilanteista.

Hankkeen valmistelussa mukana olleessa työryhmässä ovat olleet mukana Nautasuomen ja Osuuskunta Pohjolan Maidon edustajat. Mika-hankkeen järjestämistä sidosryhmätapaamista on saatu alueen eri sidosryhmiltä hyvää näkemystä siihen, mitä uusi hanke tulisi pitää sisällään.

Menestyvä ja ilmastokestävä karjataloushankkeessa on yrittäjien kanssa käsitelty paljon toiminnan ja johtamisen kehittämiseen liittyviä teemoja sekä ympäristö- ja ilmastoteemoja. Uudessa hankkeessa on tavoite keskittyä enemmän tilojen jatkuvuuden turvaamiseen, investointien lisäämiseen ja muutoskestävyyteen.

Hankkeen toiminta-alue on Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan maakunnat.

Hankkeen kohderyhmänä ovat ensisijaisesti hankealueen nauta- ja maitotilat riippumatta tilojen asiakassuhteista teurastamoihin tai meijereihin. Kohderyhminä hankkeessa ovat 1) nuoret ja uudet omistajat, 2) tuotannon ja talouden kehittäjät ja 3) investoijat.

Tekemiset/muutospolut

Käytännössä hankkeessa järjestetään mm. pienryhmiä, teemapäiviä, seminaareja, webinaareja ja matkoja, jossa on mahdollista toisten yrittäjien ja asiantuntijoiden välityksellä viedä oman tilan kehittämistä eteenpäin.

Pienryhmät ovat hankkeen tärkeä toimintamuoto. Pienryhmätapaamisissa ohjaajan avustuksella yhdessä keskustellen löydetään tilojen tuottavuuden ja jatkuvuuden kannalta keskeisimmät kehittämiskohteet ja jaetaan hyviä ideoita.

Pienryhmissä teemoina ovat mm. omistajanvaihdoksiin, talouden hallintaan, investointeihin ja tuotannon kehittämiseen liittyvät aiheet. Pienryhmissä myös yrittäjien verkostoituminen on tärkeässä roolissa. Kotimaan ja ulkomaan matkojen sekä tilatyöskentelyiden tavoitteena on, että yrittäjät pääsevät oppimaan uusia toimintatapoja toisilta yrittäjiltä.

Teema 1: Tilojen jatkuvuuden turvaaminen ja investointivalmiuden edistäminen

Teema 2: Tilojen kannattavuuden ja muutoskestävyyden kehittäminen

Hankkeiden aineistot viedään AgriHubiin, jossa ne ovat ajasta ja paikasta riippumatta saatavilla myös hankkeen jälkeen.

Hankkeen toiminnassa on mukana vähintään 270 tilaa tai tulevaa yrittäjää, josta vähintään 70 tilaa on mukana pienryhmätoiminnassa. Tavoite on myös, että hankkeessa huomioidaan erityisesti myös kaukana toisista tiloista olevat tilat ja suunnitellaan tapahtumia, johon tällaiset tilat pystyisivät osallistumaan.

Hankkeen toiminnassa suositaan sähköisiä kanavia ja tapaamisia, esimerkiksi tilavierailuja testataan etänä valmiiksi kuvatun videomateriaalin avulla.

Kokonaisrahoitus €	Haetaan ELYt (POP ELY) €	Muu julkinen €	Yksityinen €
588 000	470 400 (288 972)		117 600,00

Laidunobservatorio, nro 323956 (Kukka)

Hakijana: Hämeen ammattikorkeakoulu ja Anicare oy (kohdealue: Häme ja POP)

Tarve ja lähtötilanne

Ilmastonmuutoksen myötä muuttuu myös sääolosuhteet, mikä aiheuttaa muutoksia nurmen ravinnekoostumuksessa (Järvenranta, ym., 2022) sekä lisää lämpöstressin esiintymistä myös pohjoisessa Suomen alueella. Ruotsissa lämpöstressin on havaittu jo laskevan maidontuotantoa (Ahmed, ym, 2022). Lämpöstressin vaikutus on havaittavissa jopa muutaman kuukauden ajan ja lisäksi tutkimuksissa on havaittu, että lämpöstressi vähentää syöntiä (Chen, ym, 2024), emojen tiineysaikana kokema lämpöstressi heikentää jälkeläisten kasvua ja alentaa niiden maidontuotantoja koko elinajalta (Wang, ym, 2020; Tao ja Dahl, 2013).

Eläinten hyvinvoinnin takaamiseksi mittaaminen ja tilallisten päätöksenteon tukeminen onkin entistä tärkeämpää, ja työvoiman vähentyessä ja tilakokojen kasvaessa myös digitaalisen mittarien ja menetelmien rooli kasvaa. Lämpöstressin tunnistamiseen ei toistaiseksi ole löydetty kaupallisille tiloille yleistynyttä tai yleistettävää ratkaisua (Becker, ym, 2020; Giannone, ym, 2023).

Ideaan tarvittavat komponentit ovat joko julkisesti (satelliittikuvat, säädata) tai kaupallisesti (paikannuslaitteet) saatavilla, mutta niiden hyödyntäminen vaatii ohjelmistokehitystä ja – integraatiota, jota osaltaan edistetään tässä hankkeessa. Lisäksi on kehitettävä laskennallista mallintamista satelliittikuvien soveltamisesta laitumen arviointiin (lähes soveltuvia analysointimalleja on jo olemassa pohjaksi). Satelliittikuvista voidaan automaattisesti analysoida mm. laitumen eri kohtien kasvipeittesyöttä ja varjoisuutta. Tämä yhdistettynä sää tietoon ja -ennusteeseen (lämpötila, kosteus, auringon säteily määrä, tuulen suunta) ja lehmien sijaintiin voidaan arvioida ja ennustaa lehmän kokemaa lämpöstressiä kullakin ajanhetkellä. Paikannuslaitteistoon voi myös integroida lämpötilamittauksen. Kumulatiivinen laskenta lämpöstressin määrästä auttaa tunnistamaan huolenpitoa ja viilennystä tarvitsevia eläinyksilöitä.

EIP ryhmä

Pilottitilana toimii Ellen Rydbeck, Suontaan kartano, emolehmätila, ekonomi Marko Pietilä, Niemelän Tila Oy, emolehmätila. Mukana EIP ryhmässä Jukka Pösö, tutkimusagronomi, Faba osk, Kaj Nyman, kehityspäällikkö, Valio Oy, Tuomas Herva, eläinlääkäri, Atria Suomi Oy, Arto Huuskonen, tutkimusprofessori, Luke

Tekemiset/muutospolut

TP1 Laidunnus ja hyvinvointidatan keruu (Anicare ja HAMK)

Anicare kerää omalla laitteistollaan nautojen sijainti- ja käyttäytymistietoja sekä mahdollisesti lämpötilan ja ilman suhteellisen kosteuden eläimen iholla kahdelta tilalta laidunkausilla ja osittain myös talvikaudelta 2024-2026. Laitteistojen kehittämisessä sijaintitiedon mittaamisen ja lähettämisen aikavälit ovat merkittävä osa pariston/akun käyttöä. Tämän optimointia tutkitaan myös lämpöstressin ja laidunnuksen mittaamisen näkökulmasta. HAMK koostaa satelliitti ja säädatat ko. tilojen alueelta. Lisäksi tiloilta kerätään mahdollisuuksien mukaan lypsytuotos-, syönti- ja hyvinvointidataa. Tilaa kohden seurannassa on 30-60 nautaa soveltuvasti valittuna

TP2.1 Lämpöstressi ja laidunnus (HAMK) Aikataulu 2025 kesäkuu - 2026 joulukuu, 2026 kesäkuu - 2026 joulukuu

HAMK kehittää datan perusteella lämpöstressin kumuloitumismallia. Laidunlohkot siirretään digitaaliseksi kartta-aineistomonikulmioiksi (polygoni) tilallisilta saatavien ohjeiden perusteella. Satelliittikuvista päätellään ja tarvittaessa paikallisin havainnoin määritellään laitumien suojaisat (tuulelta ja/tai auringolta) alueet ja avoimet alueet eri vuorokaudenaikoinan ja eri tuulen suuntien suhteen. Kuhunkin laidunsegmenttiin yhdistetään säädata (lämpötila, ilman kosteus, tuulen suunta ja nopeus, pilvisuus, auringon säteily)

TP2.2 Eläin (Anicare) TP3 Visualisointityökalu

Hankkeen tulokset ovat siirrettävissä kaupallisten palveluntarjoajien tuotevalikoimaan ja siten myös helposti käyttöönotettavissa mautiloilla. Tällainen palveluntarjoaja on hankkeen osatoteuttaja Anicare Oy, mutta myös esimerkiksi käyttäytymisseurantaa tarjoavat Faba (mukana innovaatioryhmässä) ja DeLaval. Hankkeen tavoite on kehittää tekninen ja laskennallinen lämpöstressin ja laidunnuksen arvioinnin mittausmenetelmä tasolle TRL5-6 (technology readiness level). Osittain voidaan päästä jopa TRL7, mutta hankkeen ulkopuolelle jää kaupallisen potentiaalnin arviointi ja mm. automaattisten hälytysrajojen ja hoitoa tarvitsevien eläinyksilöiden tunnistaminen kumulatiivisesta lämpöstressin määrästä edellyttää jonkin verran vielä laajempaa data-aineiston keruuta ennen kuin toiminta on täysin luotettavaa (arviolta 1-3 vuotta).

Kokonaisrahoitus €	Haetaan ELY (POP ELY) €	Muu julkinen €	Yksityinen €
273 413	273 413 (143 615)	0	0

Maaseudun yrittäjyys/palvelut

Viesselä maaseutu, nro 323797 (Pirjo)

Hakijana: Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy, kumppanina Kerttu Saalasti Instituutti (kohdealue: Kuusamo ja Taivalkoski)

Tarve ja lähtötilanne

Maaseudun väestörakenne on muuttumassa yhä monimuotoisemmaksi ja osin myös kausittaisemmaksi. Monipaikkaisuus ja paikkariippumaton työskentely ovat maaseudun tulevaisuuden mahdollisuuksia. Toisaalta väestön ikääntyminen, huoltosuhteen muutos, palvelujen kasvavat etäisyydet ja niiden yksilöllistyminen luovat muutospaineita palveluiden järjestämiseen maaseudulla.

Maaseudun tulevaisuuden elinvoima on pitkälti kiinni siitä, miten digitalisaation mahdollisuuksia osataan hyödyntää.

Maaseudun palveluiden kehittämisessä on tärkeää huomioida yritysten tarpeita erilaisten markkinointikanavien sekä osaamisen kehittämisen suhteen. Mahdollisuus kasvattaa omaa liiketoimintaa ja osin myös selviytymisen, kehittymisen ja kasvun edellytys.-> Kyselyyn mukaan suuri osa alueen yrityksistä kiinnostuneita palveluiden yhteisestä digitaalisesta markkinointikanavasta

Maaseudun asukkaiden näkökulmasta asuttuna pysymistä tukee palvelujen hyvä saavutettavuus, joka tarjoaa vakituisten asukkaiden lisäksi mahdollisuuksia kausiasukkaille, kuten etätöiden tekijöille. Digitaaliset ratkaisut eivät toimi kaikille käyttäjäryhmille, joten suunniteltaessa maaseudun palvelujen saavutettavuuden parantamista tulee huomioida erilaisten käyttäjäryhmien tarpeet.

Erityisesti hankkeen suunnittelussa todettu tarve kohdistuu matkailuun, luontopalveluihin, energiaratkaisuihin, bio- ja kiertotalouden hyödyntämisen ratkaisuihin sekä uudella tavalla tuotettuihin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Tekemiset/muutospolut

tavoitteena selvittää maaseudun yritysten palvelutarjontaa ja luoda uusia, parantuneita (myös ei-digitaalisia) palvelupolkuja maaseudun asukkaille, sekä vakituksille, että osa-aika-asukkaille. Uudet palvelupolut tarjoavat lisää mahdollisuuksia yritysten liiketoimintaan. Palvelumuotoilun avulla parannetaan palveluiden löydettävyyttä asukkaiden ja yritysten näkökulmasta ja luodaan palvelupolkuja huomioiden eri kohderyhmien tarpeet.

Työpaketit:

Nykytilanteen kartoitus sekä palvelualustojen benchmarking

- Benchmarking digitaalisten palvelualustojen ja ei-digitaalisten palvelupolkujen hyödyntämistä ratkaisuista esiteltäväksi alueen yrityksille, kunnille ja muille palveluiden tarjoajille
- Kohderyhmän palvelutarpeiden kartoitus ja mahdollisten päällekkäisyyksien ja synergiaetujen huomioiminen kaupungin ja kunnan tiedotuksen kanssa
- Kyselytutkimuksen laatiminen alueen monipaikkaisille asukkaille ja etätöitä tekeville.

Digitaaliset palvelupolut – palvelumuotoilu asiakkaalle

- Maaseudun vakituisten ja kausiasukkaiden digitaalisen osaamisen ja paikallisten tarpeiden kartoittaminen
- Asiakaslähtöinen palvelumuotoilu eri kohderyhmien palvelun tarpeet ja palvelupolut huomioiden
- Digiosaamista kartuttavat työpajat (1-2 kpl)
- Paikallisten vahvuuksien hyödyntäminen ja palveluihin ohjautuminen, työpajat (1-2 kpl)
- Viestinnälliset keinot palveluihin ohjautumisessa ja verkostoitumisessa

Digitaaliset palvelupolut – palvelumuotoilu yrityksille

- Selvitys maaseudulla toimivien yritysten nykytilanteesta (tunnistetaan tarpeita, tarjontaa ja kohtaantoongelmia)
- Palvelumuotoilua maaseudulla toimivien yritysten näkökulmasta, sisältäen työpajoja 1-2 kpl
- Ideointityöpaja uusien liiketoimintamahdollisuuksien kehittämiseen yhteistyössä Naturpoliiksen yrityskehittäjien kanssa
- Kuusamon kaupungin ja Taivalkosken kunnan yritysten sijoittumispalvelupolun selkeyttäminen

Kokonaisrahoitus €	Haetaan ELY €	Muu julkinen €	Yksityinen €
201 670	191 587	10084	